

ARALIK 2016 FAALİYETLER

EVRENSEL HASTA HAKLARI DERNEĞİ
UNIVERSAL PATIENT RIGHTS ASSOCIATION

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmekte olup Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Aktif Yurttaşlık Ağı tarafından yürütülmektedir.

MEDYA – BASIN

2 Aralık'da gönderilen basın metni

AIDS hastalarının hakları gözetilmeli!

HIV pozitif bireyler, gerek hastaların tedavi imkanlarına ulaşmada yaşadığı sorunlar gerekse de "damgalanma" ve ayrımcılığa maruz kalma ihtimalleri yüzünden ciddi zorluklar yaşamaktadırlar.

Hasta hakları en çok ihlal edilen gruplardan olan HIV pozitif bireylerin koşulları gelişmiş ülkelerde gün geçtikçe iyileşmesine rağmen, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre 2016 yılı itibarı ile dünyada 36.7 milyon HIV pozitif taşıyıcısının sadece yarısının tedaviye ulaşma şansı var. Ülkemizde ise kayıtlı HIV pozitif kişilerin sayısı 54.

Ülkemizde kayıtlı 54 hastanın bakım ve tedavisi devlet tarafından karşılanıyor ve tedaviye erişim hakları gözetiliyor. HIV pozitif bireyler için elzem olan mahremiyet hakkının korunması ile ilgili de gelişmeler olduğu, hastalarının kimliklerini deşifre edecek hiçbir uygulamanın kullanılmadığı söyleniyor.

Vatandaş olmayan HIV pozitif bireylerin hasta hakları ihlal ediliyor!

Ancak durum vatandaş olmayan hastalar için çok daha farklı. Ülkemizde vatandaş olmayan HIV pozitif kişiler en temel hasta hakkı olan "tedaviye erişim hakkı"ndan mahrum bırakılarak, birer suçlu muamelesi görüp sınır dışı ediliyorlar.

Sınırdışların hastalığın yayılmasını önlemede etkili bir yöntem olmadığı ve "koruyucu tedbirlerin alınması hakkı"nın da ihlal eden bir uygulama olduğu tüm dünyada kabul görüyor. Sınırdışlar yerine düzenli sağlık taramalarının ve okul çağından başlayarak cinsel sağlık eğitimi verilerek konu hakkındaki bilincin artırılması hastalığın önlenmesinde en etkili yöntemler olarak karşımıza çıkıyor.

Hastalık hakkındaki eğitim ve farkındalık yetersizliği nedeniyle ayrımcılığa uğrayacakları endişesiyle HIV taşıyıcısı kişilerin kendilerini gizleme eğiliminde oldukları ve tedaviden mahrum kaldıkları gerçeği de AIDS hastalığı ile mücadelenin önünde ciddi bir engel teşkil ediyor.

Dr. Bayraktar: " Üniversite öğrencilerine sağlık taraması yapılmalı"

Evrensel Hasta Hakları Derneği AIDS hastalarının tedavisini yürüten ve konu hakkında farkındalık çalışmaları yapan Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı Dr. Nesil Bayraktar ile bir görüşme gerçekleştirmiştir. Dr Bayraktar, Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nun 2020 yılı itibarıyla dünyadaki tüm HIV pozitif hastalara ulaşma, 2030 yılı itibarıyla ise AIDS hastalığını tamamen bitirme hedefi olduğunu söylerken, ülkemizde kayıtlı 54 hasta olmasına rağmen kayıtsız birçok HIV taşıyıcısının da ülkede olma ihtimalinin yüksek olduğunu söyledi. Bunun en büyük nedeninin ise Sahra-altı Afrika ülkelerinden ülkemize gelen öğrencilerin taşıyıcı olma olasılığının yüksek oluşu olduğunu belirtti.

2016 yılı itibarıyla nüfusunun %33'ü HIV pozitif olan Zimbabve'den 2000 öğrenci Kuzey Kıbrıs'taki üniversitelerde kayıtlı olarak görünüyor. Öğrencilerin kayıt yaparken sağlık kontrolünden geçmediğini ancak oturma izni alacakları zaman sağlık kontrolünden geçtiğini söyleyen Bayraktar, birçok kişinin kayıt yaptırdığı halde okula devam etmediğini ve kayıtsız olarak çalıştığını söyledi.

Üniversitelere kayıt yaptıran öğrencilerden sağlık sigortası ödemesi alındığını, ancak sağlık kontrolü yapılmadığını söyleyen Bayraktar hastalığın önlenmesi için bu uygulamanın elzem olduğunu ifade etti.

Dr Nesil Bayraktar'ın ortaya koyduğu bu vahim tablo, ülkemizde HIV virüsü taşıyan bireylerin tedaviye erişim hakkının ihlal edildiğini, toplum sağlığının korunması amacıyla önleyici tedbirlerin alınmadığını göstermektedir.

Koruyucu önlemlerin alınması hakkı ihlal ediliyor

Evrensel Hasta Hakları Derneği olarak bizler, vatandaş olmayan öğrenci ve/veya çalışan HIV pozitif bireylerin sınır dışı edilme endişesiyle gizlenmelerinin, sözkonusu kişilerin hasta haklarının ihlaline yol açtığını, bunun yanında tedavi görmeden gizlenen kişilerin de hastalığı bulaştırma riskinin daha yüksek olduğu gerçeğine vurgu yapıyoruz. Toplum sağlığının korunması için "**koruyucu önlemlerin alınması hakkı**"nın gözetilmesi gerekiyor ve bu hak HIV pozitif bireyleri sınır dışı ederek, ya da gizlenmelerine sebep olarak korunamıyor.

Evrensel Hasta Hakları Derneği, ülkemizde 14 temel hasta hakkının korunması amacıyla hakları ihlal edilen bireylerin yanında olduğunu ve ayrımcılığa uğrayan HIV pozitif bireylere savunuculuk alanında destek olmaya hazır olduğunu belirtir.

Kıbrıs'ın Kuzeyinde hasta ve hasta yakınlarının haklarının korunması için 2002 yılında kurulan Evrensel Hasta Hakları Derneği (EHHD), Mart 2016 itibarı ile de hasta hakları savunuculuğunu merkeze alan "Hastanın Sesi" projesini yürütmeye başladı. AB tarafından finanse edilen ve EHHD tarafından yürütülen "Hastanın Sesi" projesi, hasta ve hasta yakınlarının yüksek menfaatinin korunması ve haklarının tesis edilmesi için çalışmalar yürütmektedir.

5 Aralık'da gönderilen basın metni

"İtalyan Thalassemia hastalarına verilen en eski kan 3 günlük!"

Evrensel Hasta Hakları Derneği'nin yürüttüğü "Hastanın Sesi" projesi kapsamında, 6-11 Kasım tarihlerinde Roma'da gerçekleştirilen eğitim gezisi çerçevesinde İtalya'nın en köklü Thalassemia Derneği olan AMITAL'ın başkanı Enrico Maccari ile de yararlı bir toplantı gerçekleştirildi. Toplantıda ortaya çıkan en çarpıcı bilgi ise İtalya'daki Thalassemia hastalarının aldığı kanın en fazla 3 günlük olduğu gerçeğiydi.

Bilindiği üzere Thalassemia bir Akdeniz ülkesi olan İtalya'da da sıklıkla görülen bir hastalık. Bu nedenle Thalassemia ile yaşamak, Thalassemia'nin önlenmesi gibi konularda geniş çaplı çalışmalar ve bilimsel araştırmalar oldukça yaygın. Maccari'nin anlatımına göre İtalyan Thalassemia hastalarının daha sağlıklı bir yaşam için başlattıkları mücadele 1990'larda yoğunlaşmış ve bu alanda gerek önleyici tedbirler, gerekse de yeni tedavi yöntemlerinde gelişme sağlanmış ve devlet desteği de STÖ'lerin çabaları sonucu artırılmıştır.

"Hastanın Sesi" projesi yönlendirme komitesi üyesi Kuzey Kıbrıs Thalassemia Derneği'nin asbaşkanı Ahmet Varoğlu'nun da hazır bulunduğu toplantıda iki ülkedeki Thalassemia hastalarının koşullarını da karşılaştırma imkanı doğdu. Bu karşılaştırmada ortaya çıkan en çarpıcı detay ise İtalyan Thalassemia hastalarına verilen kanların en eskisinin 3 günlük olduğu gerçeğiydi. Ülkemizdeki hastaların yaşadığı koşullar düşünüldüğünde özellikle yeterli miktarda kan bulabilme konusunda arada ciddi farklar olduğu görülürken, Varoğlu "bizdeki Thalassemia hastalarının aldığı kanlar genelde 10-12 günlük, bundan daha taze kan bulmak için öncelikle kan bağışi konusunda bilinçlenmemiz gerekiyor" şeklinde konuştu.

Kan bağışi ile ilgili sorulan bir soru üzerine Maccari, İtalya'daki kan bankalarının dolu olduğunu ve özellikle İtalya'nın kuzey bölgelerinde 18 yaşını dolduran her sağlıklı bireyin düzenli kan bağışında bulunduğunu söyledi. "Ne yazık ki ülkemizde kan bağışi konusunda yeterli bilinç gelişmedi, bu nedenle çalışmalarımızı yoğunlaştırmalıyız" diyen Varoğlu ile Maccari ileriki tarihlerde iki derneğin birlikte çalışabileceği konusunda fikir birliğine vardı.

Kuzey Kıbrısta 150 Thalassemia hastası tedavi görmekte ancak bu hastalar Thalassaemia tedavi protokolünün gerektirdiği şekilde yeterli miktarda düzenli kan alamamaktadırlar. Thalassemia Derneği asbaşkanı Ahmet Varoğlu, düzenledikleri kan bağışi kampanyaları yeterli olmadığını; halkımızın kan bağışlarına daha fazla duyarlılık göstermesi gerektiğini vurguladı.

TV ve RADYO PROGRAMLARINA KATILIM

KANAL SİM – Çiçek Göçkün Bayramoğlu – 5 Aralık 2016

EHHD Hastanın Sesi projesi İletişim ve Savunuculuk Uzmanı Beran Dağtaş, Sağlık Dernekleri Platformu Dönem temsilcisi Feriha Tel ile birlikte Kanal Sim’de yayınlanan Çiçek Göçkün Bayramoğlu’nun sunduğu programa katılarak hem platformun etkinlikleri hem de Hastanın Sesi projesinin yürütmekte olduğu faaliyetlerle ilgili bilgiler aktardı.

GENÇ TV – Hasan Kahvecioğlu – Doğruya Doğru - 5 Aralık 2016

EHHD Başkanı İmge, Hasan Kahvecioğlu’nun hazırlayıp sunduğu Doğruya Doğru programına katılarak Kıbrıs’ın kuzeyindeki hasta hakları ihlalleri ve hasta hakları yasa tasarısına ilişkin yaşanan süreci canlı yayında izleyicilere aktardı. Program sonrasında birçok kişi derneğin sosyal medya hesaplarına mesaj göndererek katkıda bulunmak istediğini bildirdi.

SOSYAL MEDYA

Evrensel Hasta Hakları Derneğine ait facebook ve twitter sayfası Hastanın Sesi projesi ile birlikte daha da canlanmaya başlamıştır. EHHD’nin etkinlik duyurularının yanısıra diğer sağlık örgütlerinin ve sağlıkla ilgili çıkan diğer haberler de paylaşılmaya başlanmıştır.

31 Aralık’da **1069** olan Facebook sayfasının beğeni sayısı 30 Kasım tarihinde **1098’e** çıkmıştır.

